

Formy ochrony przyrody

Na terenie Nadleśnictwa Barycz występują następujące formy ochrony przyrody:

1. Obszary Natura 2000.
2. Obszary chronionego krajobrazu.
3. Rośliny podlegające ochronie gatunkowej.
4. Zwierzęta podlegające ochronie gatunkowej.
5. Pomniki przyrody.

Tab. 10. Formy ochrony przyrody na terenie N-ctwa Barycz
(grunty Lasów Państwowych, wg stanu na 01.01.2008r.).

Formy ochrony przyrody		Ilość	Pow. (ha)
Obszar Natura 2000: OZW ¹		4	946,00
Obszary chronionego krajobrazu		2	10742,33
Pomniki przyrody		6	-
Rośliny chronione	Grzyby	2	-
	Porosty ²	2	-
	Mszaki ³	8	-
	Rośliny naczyniowe ⁴	30	-
Zwierzęta chronione	Owady ⁵	12	-
	Mięczaki	3	-
	Płazy	14	-
	Gady	5	-
	Ptaki	130	-
	Ssaki	25	-

¹ – obszar mający znaczenie dla wspólnoty (zatwierdzony przez KE)

² – liczba gatunków porostów w rzeczywistości jest większa, ponieważ chrobotki oznaczono do rodzaju

³ – liczba gatunków mszaków w rzeczywistości jest większa, ponieważ torfowce, płonniki oznaczono do rodzaju

⁴ – liczba gatunków roślin naczyniowych w rzeczywistości jest większa, ponieważ widłakowate oznaczono do rodzaju

⁵ – liczba gatunków owadów w rzeczywistości jest większa, ponieważ biegacze i trzmiele oznaczono do rodzaju

Obszary Natura 2000

Na terenie Nadleśnictwa Barycz wyznaczono następujące obszary w ramach sieci Natura 2000:

SOO Ostoja Brzeźnicka PLH260026 – obejmuje obszar równy 811,8 ha. Utworzony został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunków zwierząt określonych w załączniku II. W Standardowym Formularzu Danych dla tej ostoi wyszczególniono 8 siedlisk przyrodniczych, w tym 4 leśne (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ponadto 3 gatunki ssaków, 2 gatunki płazów, 2 gatunki ryb, 5 gatunków owada (wg Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) oraz 13 gatunków ptaków (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG).

SOO Ostoja Pomorzany PLH260030 – obejmuje obszar równy 906,0 ha. Utworzony został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunków zwierząt określonych w załączniku II. W Standardowym Formularzu Danych dla tej ostoi wyszczególniono 13 siedlisk przyrodniczych, w tym 3 leśne (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ponadto 1 gatunek ssaka, 1 gatunek płaza, 1 gatunek ryby, 3 gatunki owadów (wg Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) oraz 12 gatunków ptaków (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG).

SOO Dolina Czarnej PLH260015 – obejmuje obszar równy 5 802,0 ha. Utworzony został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunków zwierząt określonych w załączniku II. W Standardowym Formularzu Danych dla tej ostoi wyszczególniono 16 siedlisk przyrodniczych, w tym 6 leśnych (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ponadto 5 gatunków ssaków, 2 gatunki płazów, 5 gatunków ryb, 8 gatunków owada (wg Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) oraz 10 gatunków ptaków (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG).

SOO Dolina Krasnej PLH260001 – obejmuje obszar równy 2 179,8 ha. Utworzony został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej, a także gatunków zwierząt określonych w załączniku II. W Standardowym Formularzu Danych dla tej ostoi wyszczególniono 9 siedlisk przyrodniczych, w tym 2 leśne (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ponadto 3 gatunki ssaków, 1 gatunek płaza, 3 gatunki ryb, 5 gatunków owada (wg Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) oraz 18 gatunków ptaków (wg Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG).

Obszary chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Konecko-Lopuszniański położony jest północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, obejmując tereny otaczające Końskie od północy i zachodu. Rozporządzenie Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Św. Nr 156 z dn. 20.07.2005 r., poz. 1950)¹ określa powierzchnię na 98359 ha.

Flora tego obszaru jest mocno zróżnicowana. W części północnej i wschodniej przeważają bory mieszane z jodłą. W okolicach Stąporkowa na żyznych glebach brunatnych pojawiają się mieszane lasy liściaste typu grąd z udziałem jodły. Na szczytach wydm oraz ich wschodnich zboczach wykształcają się najsuchsze formy borów chrobotkowych.

Blisko połowa pow. tego obszaru to kompleksy leśne (lasy koneckie, lasy radoszyckie). Poza tym występuje tu mozaikowy krajobraz leśno-łąkowy i polny.

Obszary te stanowią ważny wododziałowy węzeł hydrograficzny. Początek biorą tu m.in.: Czarna Konecka, Czarna Włoszczowska, Czarna Taraska, Nowa Czarna, Drzewiczka, a także: Radomka, Kamienna oraz Łośna. .

Najważniejszą rozpatrywaną funkcją tego obszaru jest ochrona wód podziemnych oraz powierzchniowych. Tereny te są obecnie ważnym miejscem wypoczynku świątecznego i rekreacji.

Obszar Chronionego Krajobrazu Przysusko-Szydłowiecki obejmuje tereny w dolinach górnego biegu Radomki i Drzewiczki w południowej części województwa mazowieckiego (37 247 ha) oraz północnej części województwa świętokrzyskiego (4462 ha). Znaczną część obszaru pokrywają lasy, które wspólnie z zabytkami Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego (rejon Przysuchy, Rzucowa i Chlewisk) stanowią bardzo atrakcyjny teren turystyczno-wypoczynkowy, a także naukowo-badawczy.

Granica OChK uległa zmianie w związku ze zmianą granicy województwa mazowieckiego i świętokrzyskiego w 2001 r. (Rozp. Rad. Min. Z dnia 29 września 2001 w sprawie ustalenia granic oraz zmiany nazw i siedzib władz niektórych gmin i miast – Dz. U. z dn. 12 października 2001 r.). Obecnie podstawę prawną do funkcjonowania wyżej wymienionej formy ochrony przyrody stanowi Rozporządzenie Nr 22/2006 Wojewody Świętokrzyskiego z 14 grudnia 2006r. (Dz.U.Nr 304. Poz 3560) oraz Rozporządzenia Nr 40/2005 Wojewody Mazowieckiego z dnia 5 maja 2005r.

Planuje się w przyszłości nadanie temu obszarowi rangi parku krajobrazowego.

¹ Obowiązujący akt prawny, poprzednie utraciły moc na podstawie art. 157 ustawy z dnia 16.04.2004r, o ochronie przyrody

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Barycz znajduje się 6 pomników przyrody (w tym grupy drzew), 4 to obiekty przyrody ożywionej oraz 2 nieożywionej.. Na terenach lasów państwowych zlokalizowane są 2 formy pomnikowe.

Strefy ochrony ostoi miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków chronionych

Na terenie Nadleśnictwa Barycz funkcjonują cztery strefy ochrony oraz regularnego przebywania Cietrzewia (Tetrao Tetrax). Zostały ustanowione na mocy Decyzji Wojewody Świętokrzyskiego ŚR.IV.6631-114/06, ŚR.IV.6631-115/06 z dnia 12.12.2006r., ŚR.IV.6631-113/06 z dnia 13.12.2006r. oraz na mocy Decyzji nr. 113 i 114 Wojewody Mazowieckiego WŚR-VI.HB/6631/p/3/07, WŚR – VI.HB/6631/p/4/07 z dnia 19.06.2007 r.

W N-ctwie Barycz łączna powierzchnia (leśna i nie leśna), czterech stref ochronnych wynosi - 731,96 ha, w tym w obr. Barycz 436,66 ha, a w obr. Piła 295,30 ha.

W strefach regularnego przebywania cietrzewia, na etapie realizacji zadań gospodarczych, istnieje możliwość intensyfikacji cięć w użytkowaniu przedrębny.

Cietrzew to ptak o aktywności dziennej. Tylko w okresie toków zdarza się nocna aktywność samców. Zarówno latem, jak i zimą, cietrzewie najbardziej aktywne są przez ok. 2-3 godziny po wschodzie oraz przed zachodem słońca. Większą część życia spędzają na ziemi. Okresowo, szczególnie zimą, często przesiadują także na drzewach. Potrafią utrzymać się na wodzie ale nie pływają dobrowolnie. Są ptakami towarzyskimi. Tylko na tokowisku dochodzi do walk samców o terytorium. Latem, choć żyją w odosobnieniu lub w grupach rodzinnych (kura i młode), arealy bytowania mogą się nakładać. Późną jesienią i zimą często bytują w stadach.

Do największych zagrożeń dla ostoi lęgowych cietrzewia na opisywanym obszarze należą: zaprzestanie użytkowania łąk; zmiana użytkowania dolin rzecznych i łąkarskich; zmiana układu hydrologicznego rzek; niedostosowanie terminów zabiegów i prac gospodarczych do terminów lęgów; usuwanie starodrzewi oraz drzew dziuplastych w młodszych drzewostanach i na terenach rolniczych; likwidacja nadwodnych zadrzewień i

zarośli; płoszenie ptactwa w okresie lęgowym; utrzymywanie wysokiego poziomu
drapieżników, głównie lisów, kun i norek itp.